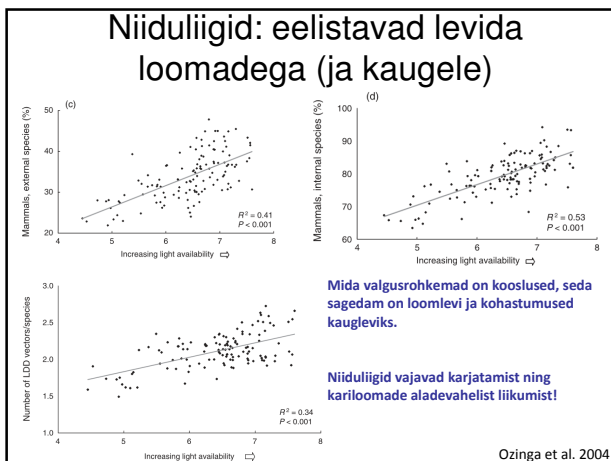
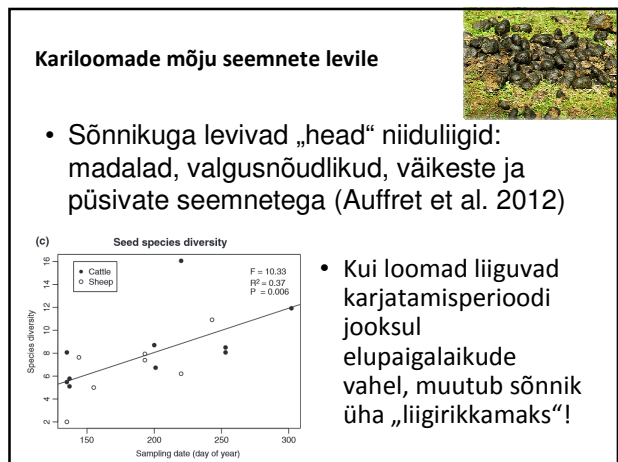
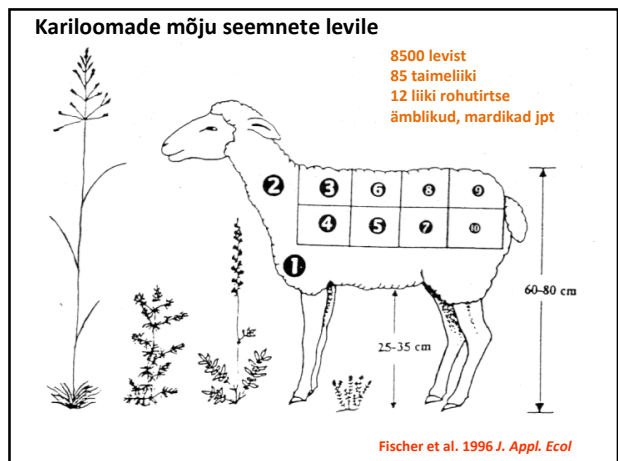
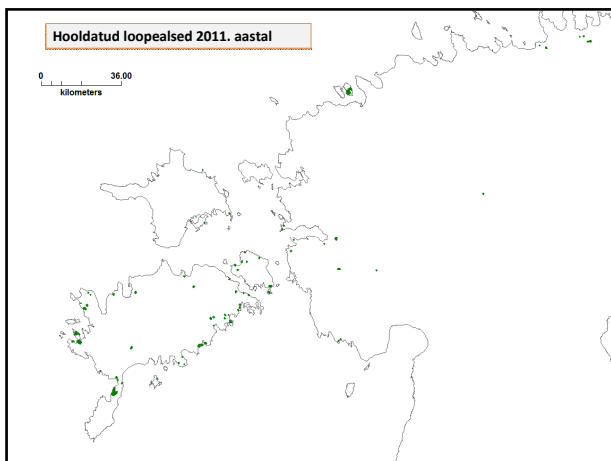
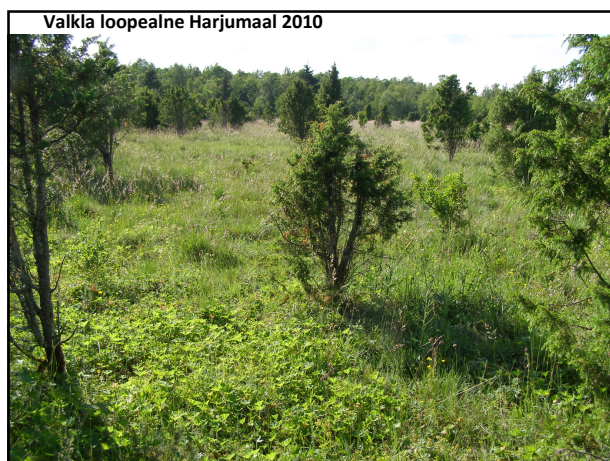
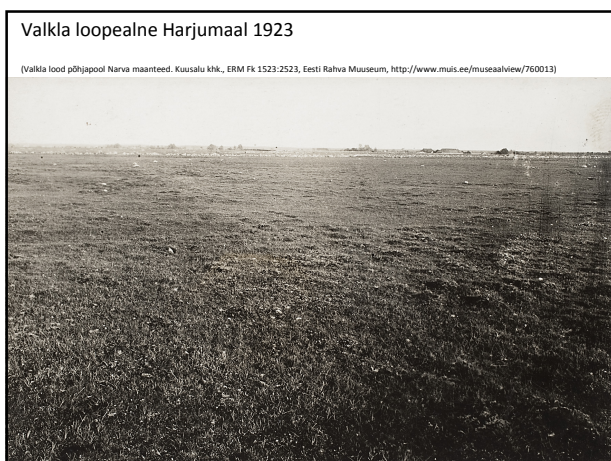
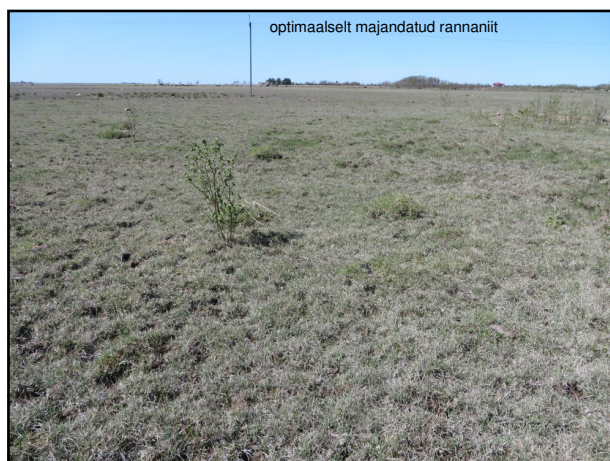

Haruldaste taimekoosluste ja ohustatud taimede kaitse on tihedalt seotud – vähelevinud kooslustes kasvavad haruldased taimed ning vastupidi, teatava koosluse muudab väärtuslikuks vähelevinud taimeliigi leidumine.

* Oligo- ja semidüstroofsete järvede säilitamine. Seniste tendentside jätkudes muutub peagi küsitavaks mitme taimeliigi (vesilobeelia, järv- ja muda-lahnarohi jt.) säilimine Eestis. Vesilobeelia oli varem teada 15 veekogust, neist kahes on ta hävinud viimastel aastakümnetel ning enamikus leiukohtades on ohtus vähenenud. Puhtaveeliste järvede üheks suuremaks ohuks on üha kasvav puhkajate hulk ning sellest tulenev antropogeenne saastumine. Oligo- ja semidüstroofsete järvede taimi võib pidada loodusemälestusmärkideks ajast, kui inimese mõju loodusele oli väike ja sobilikke elupaiku leidis rohkesti.

* Põlis- ja loodusemetsade kaitse. Pärast metsaraie võtab uue loodusemetsa kujunemine aega vähemalt sajandi.

* Madalsoode kaitse. Kui varasematel aastakümnetel oli peamiseks ohuks soode kuivendamine, siis viimasel ajal on üha olulisem tegur soolade kinnikasvamine – suur hulk madalsoid on pikemat aega püsinud lagedana kuni mõõduka karjatamise tõttu. Võsastumine on toimunud aeglaselt ja seepärast pole madalsoode kinnikasvamisega kaasnevad ohud siiani vajalikku tähelepanu pälvinud.

* Niidukoosluste kadumine. Niidutaimestiku kaitset raskendab paljude maavaldajate suhtumine niitudesse kui inimtekkelistesse lühiajalistesse kooslustesse, mida võib soovi kohaselt kergesti põlluks künda või metsastada.

* Tugevasti on vähenenud põliste umbrohutaimede, eriti linaumbrohtude levik. Samasugused suundumused on omased ka teistele Euroopa riikidele. Nimelist kaitset on umbrohutaimedele keerukas rakendada. Mingil määral aitaks põlluservadele umbrohuribade kujundamine, mis igal aastal üles küntaks, kuid ei kasutataks herbitsiide. Kaduvate antropofüütide kaitse on kindlamini tagatud taimede botaanikaedades kasvatamisel.

Floora kaitseks on soovitatud ka reintroduktsiooni ja ümberistutamist. Mõlemad meetodid on taimegeograafilisest seisukohast sobimatud, kuna liike ei saa vaadata lahus nende leiukohtadest. Taimeisendiga on samaoluline fakt, et isend kasvab just selles kohas, kuhu ta on levinud looduslike tegurite toimele. Igasugust haruldaste liikide kunstlikku levitamist uutesse leiukohtadesse tuleb pidada võrdväärseks mis tahes meil looduslikult mittekasvava liigi levitamisega.

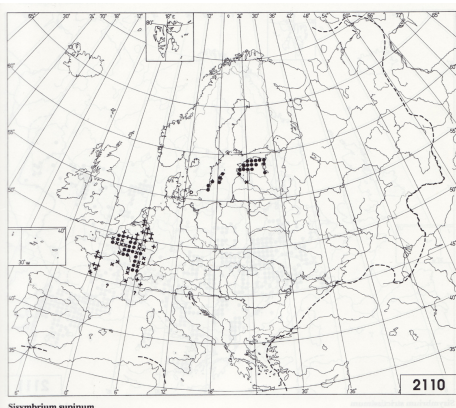
**Madal unilook (ussikapsas),
*Sisymbrium supinum***

Loodusdirektiivi II lisa,
Eestis 3. kaitsekategooria

Kasvab inimesest mõjutatud aladel (karjäärid, teeservad jne), vaid mõni üksik looduslikum kasvukoht

Madal unilook on Euroopa endem, mujal maailmas teda ei kasva

Linatuder, *Camelina alyssum*, punase raamatu 0 kategooria

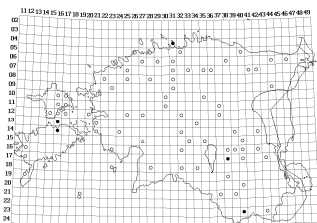

Linaumbrohi, harva suvililjas. 1960ndate aastateni Eestis üsna tavaline ja laialt levinud. Pole leitud viimased 35 aastat, nagu on Eestis lõppenud linakasvatus. Peaaegu kadunud kogu Euroopast.

Äiakas, *Agrostemma githago*, punase raamatu 1. kategooria

Taliviljade umbrohi, kunagi olnud tavaline, kuid tänapäeval (viimase 30 aasta jooksul) teada umbes viiest kohast.

Introduktsioon on kas tahtlik või tahtmatu. Tahtlik introduktsioon tähendab uute liikide kasvatamist põllumajanduses, aianduses, metsakultuuride või kollektsioonidena.

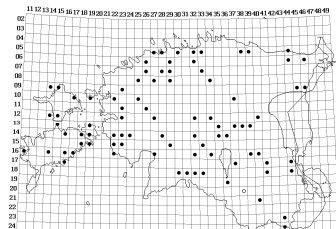
Tahtmatu introduktsiooni näiteks on tulnuktaimede lisandumine rongi-, laeva- või autoliiklusega. Ulatuslikuma levikuga introdutsendid on Eestisse sattunud algselt tahtlikult botaanikaedadesse, kust liigid on hakanud kiiresti levima ruderaal- ja looduslikesse kooslustesse.

Tüüpilisteks näideteks on Tartu botaanikaaiast levinud väikeseõieline lemmalts ja lõhnav kummel ning Sosnovski karuputk. Viimane konkureerib oma mõõtmel looduslike roht- ja puittaimedega. Sosnovski karuputke lehed tekitavad nahaga kokkupuutel põletusville ja -haavu, seetõttu kujutavad taime kogumikud ohtu ka inimestele, eriti lastele.

Sosnovski karuputk, *Heracleum sosnowskyi*, pärineb Kaukaasiast

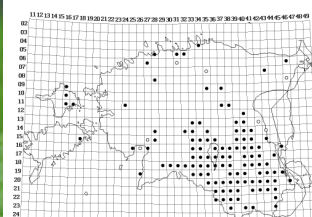
Eestisse toodud 1950ndatel perspektiivse silotaimena, praeguseks laialdaselt metsistunud. Ohtlik inimese tervisele (põletushaavad), samuti niidukooslustele.

karvane võõrkakar, *Galinsoga ciliata*, Lõuna- ja Kesk-Ameerika

Eestis esmakordselt 1841, Tartu botaanikaed. Tänapäeval eeskätt Lõuna-Eestis tülikas ja raskesti tõrjutav aia- ja põlluumbrohi.

Miks on sissetoodud liigid ohtlikud?

- * vähendavad loodusliku taimeistiku mitmekesisust (Sosnovski karuputk, lupiin, söödagaleega)
- * võivad osutada tülikateks, raskesti tõrjutavateks umbrohtudeks (karvane võõrkakar, tuulekaer) või ka inimesele ohtlikeks (karuputked)
- * ohustavad pärismaise floora genofondi (aed-õunapuu hübriidiseerumine mets-õunapuuga)
- * sissetoodud liikidega võib kaasneda uusi taimehaigusi ja -kahjureid (lepa-leherooste epideemia, seene vaheperemees on lehis)

Tulnukliikidest jagusaamiseks tuleks:

- * ohtlikematega võitlemiseks luua riiklik programm (Sosnovski karuputk)
- * tõhusamalt tutvustada taime sissetoomisega kaasnevaid ohtusid
- * maaomanikele seada kohustus haritavat maad harida ja ohtlike umbrohte tõrjuda